პროლეტარელებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

კომუნისტი

საქართველოს კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის, საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს და მინისტრთა საბჭოს ორგანო

КОММУНИСТ — ОРГАН ЦК КП ГРУЗИИ, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ ГРУЗИНСКОЙ ССР

გაზეთი გამოდის 1920 წლის 3 ივნისიდან

№ 246 (20287) — ოთხშაბათი, 26 ოქტომბერი, 1988 წელი. — ფასი 4 კაპ.

სსრ, სახ. რესპუბ. ბიბლიოთეკა

ᲩᲕᲔᲜᲘ ᲪᲮᲝᲕᲠᲔᲑᲘᲡ ᲓᲔᲛᲝᲙᲠᲐᲢᲘᲖᲐᲪᲘᲐ

ᲓᲐᲘᲬᲧᲝ ᲡᲡᲠ ᲙᲐᲛᲨᲘᲠᲘᲡ ᲙᲝᲜᲡᲢᲘᲢᲣᲪᲘᲘᲡ ᲪᲕᲚᲘᲚᲔᲑᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲓᲐᲛᲐᲢᲔᲑᲘᲡ ᲓᲐ ᲡᲡᲠ ᲙᲐᲛᲨᲘᲠᲘᲡ ᲡᲐᲮᲐᲚᲮᲝ ᲓᲔᲞᲣᲢᲐᲢᲗᲐ ᲐᲠᲩᲔᲕᲜᲔᲑᲘᲡ ᲨᲔᲡᲐᲮᲔᲑ ᲙᲐᲜᲝᲜᲗᲐ ᲞᲠᲝᲔᲥᲢᲔᲑᲘᲡ ᲒᲐᲜᲮᲘᲚᲕᲐ

ᲙᲕᲘᲠᲘᲡ ᲓᲦᲔᲡᲐᲬᲘᲜᲐᲜᲓᲔᲑᲘᲗ ᲡᲐᲯᲐᲠᲝ ᲞᲠᲝᲒᲠᲐᲛᲐ

ᲩᲕᲔᲜᲘ ᲡᲐᲛᲬᲔᲠᲚᲝᲑᲘᲗ ᲓᲦᲔᲡᲐᲬᲘᲜᲐᲜᲓᲔᲑᲘᲗ ᲡᲐᲯᲐᲠᲝ ᲞᲠᲝᲒᲠᲐᲛᲐ ᲐᲠᲘᲡ ᲛᲝᲛᲖᲐᲓᲔᲑᲣᲚᲘ ᲡᲐᲯᲐᲠᲝ ᲞᲠᲝᲒᲠᲐᲛᲘᲡ ᲞᲠᲝᲔᲥᲢᲘ. ᲛᲘᲡᲘ ᲛᲘᲖᲜᲘᲗ ᲐᲠᲘᲡ ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲙᲝᲛᲣᲜᲘᲡᲢᲣᲠᲘ ᲞᲐᲠᲢᲘᲘᲡ ᲪᲔᲜᲢᲠᲐᲚᲣᲠᲘ ᲙᲝᲛᲘᲢᲔᲢᲘᲡ, ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲡᲡᲠ ᲣᲛᲐᲦᲚᲔᲡᲘ ᲡᲐᲑᲭᲝᲗᲐ ᲓᲐ ᲛᲘᲜᲘᲡᲢᲠᲗᲐ ᲡᲐᲑᲭᲝᲗᲐ ᲝᲠᲒᲐᲜᲝ

КОМУНИСТИ — ОРГАН ЦК КП ГРУЗИИ, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ ГРУЗИНСКОЙ ССР

ᲡᲙᲙᲞ ᲪᲔᲜᲢᲠᲐᲚᲣᲠᲘ ᲙᲝᲛᲘᲢᲔᲢᲨᲘ

ᲡᲙᲙᲞ ცენტრალურმა კომიტეტმა მიიღო დადგენილება „ლოთობისა და ალკოჰოლიზმის წინააღმდეგ ბრძოლის გაძლიერების საკითხებზე სკკპ ცენტრალური კომიტეტის დადგენილებათა შესრულების მიმდინარეობის შესახებ".

დადგენილებაში ხაზგასმულია, რომ პარტიული და საბჭოთა ორგანოებისა და საზოგადოებრივი ორგანიზაციების მიერ „ლოთობისა და ალკოჰოლიზმის დაძლევის ღონისძიებათა შესახებ" 1985 წლის 7 მაისის სკკპ ცენტრალური კომიტეტის დადგენილებისა და ამ საკითხებზე სხვა გადაწყვეტილებათა შესრულებისათვის გაჩაღებულმა მეშაობამ ხელი შეუწყო საზოგადოებაში ზნეობრივი ატმოსფეროს განმტკიცებას. ჯანსაღი ცხოვრების წესის დამკვიდრება გარდაჭმნის პოლიტიკის მნიშვნელოვანი შემადგენელი ნაწილი გახდა.

განვლილი სამწელზე მეტი ხნის გამოცდილებამ ცხადყო, რომ ლოთობის წინააღმდეგ ბრძოლაში დადებით შედეგებს აღწევენ იქ, სადაც ეს მუშაობა წარმოებს პარტიის პრინციპული მითითებების შესაბამისად — კომპეტენტურად, თანამიმდევრულად და მიზანდასახულად, აღმზრდელობითი, ეკონომიკური, სამედიცინო და ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი ღონისძიებების უნარიანი შეხამებით. პარტიული, საბჭოთა, სამართალდამცავი ორგანოებისა და საზოგადოებრივი ორგანიზაციების შეთანხმებულმა მეცადინეობამ შესაძლებლობა მოგვცა შესამჩნევად შეგვამცირებინა წარმოებასა და საზოგადოებრივ ადგილებში ლოთობის შემთხვევები. ჯანსაღდება ვითარება ოჯახებში, იკლო ტრავმატიზმის დონემ. შემცირდა დამნაშავეობა ლოთობის ნიადაგზე.

მაგრამ, როგორც დადგენილებაშია აღნიშნული, რადიკალური ცვლილებები ჯერ კიდევ არ არის მიღწეული. ლოთობისა და ალკოჰოლიზმის წინააღმდეგ ბრძოლის გაძლიერებისათვის შექმნილი ფართო შესაძლებლობანი ბევრ რეგიონში სათანადოდ ვერ გამოიყენეს, არ განამტკიცეს გულმოდგინე, ყოველდღიური მეშაობით. ერთ-ერთი ურთულესი სოციალური პრობლემის გადაწყვეტის ხშირად ამოწურავენ ადმინისტრაციული ღონისძიებებით, ხმაურიანი ხანმოკლე კამპანიებით. პარტიულმა ორგანოებმა ვერ შეძლეს ლოთობისა და ალკოჰოლიზმის წინააღმდეგ საბრძოლველად დაერაზმათ მთავარი ძალა — საზოგადოებრიობა, შრომითი კოლექტივები, მოსახლეობა საცხოვრებელ ადგილებში.

პარტიული კომიტეტების ძნიშვნელოვან ნაწილს აკლია უნარი სწორად შეაფასოს ვითარება, განჭვრიტოს, თუ რა სოციალური და აღმზრდელობითი შედეგები მოყვება მიღებულ გადაწყვეტილებებს, შეათანხმოს პარტიული, საბჭოთა და საზოგადოებრივი ორგანიზაციების, სამართალდამცავი ორგანოების, ადგილობრივი ტიპიული მოქმედება სამართალდარღვევათა თავიდან აცილებისა და მათი წარმომშობი მიზეზების აღმოსაფხვრელად.

ლოთობის წინააღმდეგ ბრძოლის საქმეს უდიდეს ზიანს აყენებენ უპარატესად აკრძალვითს მეთოდებზე ორიენტაცია, გადამეორება, სულსწრაფობა. მთელი რაიონისა და ქალაქების „სიფხიზლის ზონებად" გამოცხადება საზოგადოებრიობის აზრის გაუთვალისწინებლად განმტკიცებული არ იყო აღმზრდელობითი მუშაობის გაძლიერებით. ნაჩქარევად, დადგენილი დავალებების მნიშვნელოვანი გასწრებით მცირდებოდა ღვინარაყის ნაწარმის გამოშვების მოცულობა, დაუსაბუთებლად კლებულობდა კონიაკის, შამპანი ღვინის, შამპანურისა და ლუდის წარმოება, ისპობოდა მათი დამზადების ნედლეულისა და საწარმოო ბაზა. ურიგდებოდნენ მოუფიქრებელ მიდგომას სპირტიანი სასმელების გასაყიდად საჭირო ჩსელისა და რეკვიზიტის მოწესრიგებისთვის.

ამ მოქმედებამ სპირტიანი ჩასმელების ფასი გადდებულო მოთხოვნის საგნად, გამოიწვია დიდი რიგები, არყის შინ გამოდის, სპირტიანი სასმელებით სპეკულაციის, ტოქსიკომანიისა და ნარკომანიის მკვეთრი ზრდა. წარმოიქმნა სიძნელენი შაქრისა და საკონდიტრო ნაწარმის ვაჭრობაში. ალკოჰოლიანი სასმელების სასაკონლო ფონდების შემცირება უზრუნველყოფილი არ იყო საჭირო საქონლის წარმოებისა და რეალიზაციის და ფასიანი მომსახურების შესაბამისი მატებით.

შექმნილ სიტუაციაში პარტიული, საბჭოთა, საზოგადოებრივი ორგანიზაციების მუშაკთა ნაწილი დიდი დაგვიანებით წყვეტს წამოჭრილ პრობლემებს. ზოგიერთი პირველადი პარტიული ორგანიზაცია, პარტიული ორგანო იჩენს გულგრძელობასა და უპრინციპობას წარრმოებაში სმის ფაქტებისადმი.

(ᲓᲐᲡᲐᲡᲠᲣᲚᲘ ᲛᲔ-2 ᲒᲕ.)

Ⓜ. Ⓢ. ᲒᲝᲠᲑᲐᲩᲝᲕᲘ ᲨᲔᲮᲕᲓᲐ Ⓗ. ᲙᲝᲚᲡ

24 ᲝᲥᲢᲝᲛᲑᲔᲠᲘᲡ მ. ს. გორბაჩოვი გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკის ფედერაციული კანცლერის ჰელმუტ კოლის ჩამოსვლისთანავე შეხვდა მას პირადი საუბრისათვის. თავიდანვე საუბარი ერთობ გულახდილი, სერიოზული სჯა-ბაასის ხასიათისა იყო. ყველაზე მთავარ პრობლემებზე, რომლებიც უშუალოდ ეხება ორივე ქვეყანას. მთელი განხილვა გამსჭვალული იყო იმის გაგებით, თუ რა უდიდესი მნიშვნელობა აქვს სსრ კავშირ-გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკის ერთიერთობას არა მარტო მათთვის, არამედ ევროპისა და მთლიანად საერთაშორისო განვითარებისათვის. არცთუ მარტივ პრობლემებსა და დიდ საკითხებზე თანამოსაუბრენი დიპლომატიის გარეშე, პირდაპირ, ერთმანეთის გაგებისა და რეალისტური გადაწყვეტების ძიების სურვილით. ისეთი გადაწყვეტებისა, რომლებიც ზიანს არ მიაყენებს არავის ინტერესებს — მოკავშირეებს, პარტნიორებს, სხვერთიდ მესამე ქვეყნების ინტერესებს, არამედ ხელს შეუწყობს ევროპისა და საერთო უშიშროების საქმეს და მრავალფეროვან საერთაშორისო თანამშრომლობას — ბუნებრივი განსხვავებების, ისტორიულად ჩამოყალიბებულ რეალობათა პატივისცემისა და დადებულ ხელშეკრულებათა დაცვის პირობებში.

ღრმა განსჯამ და ვიზიტისათვის სერიოზულმა მზადებამ გაამართლა. ჩვენს ურთიერთობაში ყველაზე ძნელი პერიოდი, აღნიშნა მ. ს. გორბაჩოვმა, უკან დარჩა. და ეს ქმნის იმის წინამძღვრებს, რომ ახალ დონეზე ავიყვანთ იგი. საბჭოთა ადამიანები და, როგორც ჩვენ წარმოგვიდგენენ, გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკის მოსახლეობის ფართო ფენები მზად არიან ამისთვის და სურთ ეს.

თანამოსაუბრეები შეთანხმდნენ, რომ პრინციპული არჩევანი სწორია, და რომ ახლა შესაძლებელი გახდა ადადგინონ და გამოიყენონ ყოველივე ის დადებითი და შემოქმედებითი, რაც ჩამოყალიბდა და შემუშავდა საუკუნეთა მანძილზე ორი ქვეყნის ხალხთა ურთიერთობის შედეგად როგორც მატერიალური, ისე სულიერი თვალსაზრისით.

საუბარი თითქოსდა იყო ერთობლივი მოსინჯვა იმისა, თუ რა შეიძლება გაკეთდეს ერთად, რათა ბონში მ. ს. გორბაჩოვის სასაუბრო ვიზიტამდე პერიოდში მოგზაურდეს საბჭოთა კავშირ-დასავლეთ გერმანიის ურთიერთობის პრინციპული კოსეფფიცია.

ამ დღეებში პირველი აგერები იდება ეროობლივი შენობის საძირკველში, აღნიშნა მ. ს. გორბაჩოვმა. და ამოცანა ის არის, რომ ეფშრომოთ კვლავაც. შევქმნათ ნდობა, რომელიც ყოველივეს, კეთრძოდ განიარღებისა და უშიშროების საკითხების სიმძიმეთ გადაწყვეტის პირველსაფუძველია.

სხვადასხვა ასპექტით არაერთგზის შეეხნენ განიარაღების საკითხებს. საერთო იყო აზრი, რომ ევროპასში ჩვეულებრივი იარაღის და შეიარაღებული ძალების შესახებ მოლაპარაკება დაუყოვნებლივ უნდა დაიწყოს. ამასთანავე მ. ს. გორბაჩოვმა გულახდილად თქვა, რომ საბჭოთა კავშირში არ ესმით გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკის მთავრობისა და ნატოს სხვა წევრების პოზიცია ევროპაში ბირთვული იარაღის საკითხებში და მათი ცნობილი განზრახვა, რომელიც ეწინააღმდეგება საშვალო და ნაკლები სიშორის რაკეტების ლიკვიდაციის შესახებ ხელშეკრულებით დასახულ პერსპექტივებს.

ეკონომიის საკითხები განიხილეს არა მარტო პრინციპული თვალსაზრისით — ევროპის გადარჩენის თვალსაზრისით, არამედ კონკრეტულადაც: სახელდობრ, რის გაკეთება შეუძლიათ უკვე ახლა სსრ კავშირსა და გერმანიის ფედერაციულ რესპუბლიკას მზარდ ეშველა პრობლემების გადასაჭრელად.

ფართოდ და საფუძვლიანად განიხილეს ეკონომიკური კავშირურთიერთობის საკითხები. აღინიშნა, რომ ორივე მხარეს სურს გამოიყენონ გარდაქმნით შექმნილი შანსები. კანცლერმა მხარი დაუჭირა გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკის საქმიანი წრეების დინტერესებულ მიდგომას, რომლებიც მზად არიან ხელი შეუწყონ იმას, რომ ეკონომიკური თანამშრომლობა კიდევ უფრო განვითარდეს. საგანგებოდ ითქვა, რომ მიზანშეწონილია ამ პროცესში პატარა და საშუალო ფირმების აქტიური ჩაბმა.

მ. ს. გორბაჩოვმა ინტერესით აღიქვა კანცლერის წინადადება ახალგაზრდათა კავშირურთიერთობის განვითარების შესახებ, აგრეთვე საბჭოთა სამეურნეო მუშაკების მოწვევა, რათა ადგილზე, გერმანიის ფედერაციულ რესპუბლიკაში, შეისწავლონ წარმოების მართვის გამოცდილება.

რაც შეეხება გერმანული წარმომთაბეს საბჭოთა მოქალაქეებს, — ამ თემასაც შეეხნენ, — აქ არსებული პრობლემები წყდება და გადაწყდება, ოღონდ საჭიროა არ დაუშვან ჩარევა ჩვენი საწელმწიფოს საშინაო კომპეტენციაში.

მაგ, ასე, დამყარდა პირადი კონტაქტი. მ. ს. გორბაჩოვმა და ჰ. კოლმა „ბაყოფილება გამოთქვეს საუბრის გამო, რომელიც გამოირჩეოდა რეალისტური მიდგომებით, პასუხისმგებლობით და ოპტიმიზმით, პერსპექტივის გრძნობით, იმის გაგებით, რომ საჭიროა ნელ წასწონ საბჭოთა კავშირ-დასავლეთ გერმანიის ურთიერთობა, ამასთან დარჩნენ თავიანთი ქვეყნების ინტერესების, თავიანთი ერუბულობების, სამოკავშირეო ვალდებულებების ერთგულნი, გაითვალისწინონ ამ ურთიერთობის როლი ევროპისა და მსოფლიო პროცესში. (საკმდსი).

ᲙᲐᲜᲪᲚᲔᲠᲘᲡ ᲞᲐᲢᲘᲕᲡᲐᲪᲔᲛᲐᲓ

ᲙᲠᲔᲛᲚᲘᲡ საბჭოთა ხელმძღვანელობამ სადილი გაუმართა გერმანიის ფედერაციულ რესპუბლიკის ფედერაციულ კანცლერსა და მის მეუღლეს.

სტუმართან ერთად სადილად იყვნენ ჰ. კოლის თანმხლები დასავლეთგერმანელი ოფიციალური პირნი.

საბჭოთა კავშირის მხრივ სადილად იყვნენ მ. ს. გორბაჩოვი მეუღლითურთ, ნ. ი. რიჟკოვი, ა. ნ. იაკოვლევი, ი. კ. ლიგაჩოვი, ნ. ნ. სლიუნკოვი, ე. ა. შევარდნაძე, ი. დ. მასლიუკოვი, დ. ტ. იაზოვი, ა. ბ. ბირიუკოვი და სხვა ოფიციალური პირნი.

სადილზე, რომელმაც მეგობრულ ვითარებაში ჩაიარა, მ. ს. გორბაჩოვმა და ჰ. კოლმა სიტყვები წარმოთქვეს. დამსწრენი მათ ტაშით შეხვდნენ. (საკმდსი).

ᲡᲡᲠ ᲙᲐᲕᲨᲘᲠᲘᲡ ᲣᲛᲐᲦᲚᲔᲡᲘ ᲡᲐᲑᲭᲝᲡ ᲞᲠᲔᲖᲘᲓᲘᲣᲛᲘᲡ ᲒᲠᲫᲐᲜᲑᲣᲚᲝᲑᲐ

ᲐᲛᲑ. Ლ. Ა. ᲘᲡᲐᲙᲐᲫᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ „ᲡᲡᲠ ᲙᲐᲕᲨᲘᲠᲘᲡ ᲡᲐᲮᲐᲚᲮᲝ ᲐᲠᲢᲘᲡᲢᲘᲡ" ᲡᲐᲞᲐᲢᲘᲝ ᲬᲝᲚᲓᲔᲑᲘᲡ ᲛᲘᲜᲘᲭᲘᲗᲘᲡ ᲨᲔᲡᲐᲮᲔᲑ

ᲡᲐᲑᲭᲝᲗᲐ მუსიკალური ხელოვნების განვითარებაში დიდი დამსახურებისათვის „სსრ კავშირის სახალხო არტისტის" საპატიო წოდება მიენიჭოს ამბ. ლიანა ალექსანდრეს ასულ ისაკაძეს — საქართველოს სახელმწიფო კამერული ორკესტრის სამხატვრო ხელმძღვანელსა და მთავარ დირიჟორს.

სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის თავმჯდომარე
მ. გორბაჩოვი.

სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის მდივანი
თ. მენთეშაშვილი.

მოსკოვი, კრემლი. 1988 წლის 25 ოქტომბერი.

ᲠᲝᲢᲕᲔᲚᲘ-88

ᲕᲔᲜᲐᲮᲘ ᲘᲜᲯᲐᲠᲘᲗ

ᲬᲚᲔᲣᲚᲘᲡᲬᲘᲜᲐᲨᲘ რთველი ნანიანში განსაკუთრებულია. უხვ მოსავალს კრეფენ კოლმეურნეობის საჯარო ბრიგადები. გეგმით გათვალისწინებული ათას ხუთასი ტონის ნაცვლად, ისინი პირობას დებენ მოკრიფონ 1.900 ტონა ყურძენი.

ᲒᲣᲠᲯᲐᲐᲜᲘᲡ რაიონის სოფელ ნანიანის კოლმეურნეობაში ვენახს დათმობილი აქვს 280 ჰექტარზე მეტი, აქედან 280 მსხმოიარეა.

საუკეთესო მაჩვენებლისათვის იბრძვის მეორე საჯარო ბრიგადა.

ᲡᲣᲠᲐᲗᲘᲡ: რთველი ნანიანში. მოსავალს კრეფენ მეორე საჯარო ბრიგადის მეკენაუბეები.

ᲡᲐᲥᲘᲜᲤᲝᲠᲛᲘᲡ ფოტო.

ᲩᲕᲔᲜᲘ ᲪᲮᲝᲕᲠᲔᲑᲘᲡ ᲓᲔᲛᲝᲙᲠᲐᲢᲘᲖᲐᲪᲘᲐ

ᲓᲐᲘᲬᲧᲝ ᲡᲡᲠ ᲙᲐᲛᲨᲘᲠᲘᲡ ᲙᲝᲜᲡᲢᲘᲢᲣᲪᲘᲘᲡ ᲪᲕᲚᲘᲚᲔᲑᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲓᲐᲛᲐᲢᲔᲑᲘᲡ ᲓᲐ ᲡᲡᲠ ᲙᲐᲛᲨᲘᲠᲘᲡ ᲡᲐᲮᲐᲚᲮᲝ ᲓᲔᲞᲣᲢᲐᲢᲗᲐ ᲐᲠᲩᲔᲕᲜᲔᲑᲘᲡ ᲨᲔᲡᲐᲮᲔᲑ ᲙᲐᲜᲝᲜᲗᲐ ᲞᲠᲝᲔᲥᲢᲔᲑᲘᲡ ᲒᲐᲜᲮᲘᲚᲕᲐ

ᲕᲐᲨᲘᲜᲒᲢᲝᲜᲘᲡ ᲓᲠᲝᲨᲘᲗ ᲐᲠᲘᲡ ᲓᲦᲔᲡᲐᲬᲘᲜᲐᲜᲓᲔᲑᲘᲗ ᲡᲐᲯᲐᲠᲝ ᲞᲠᲝᲒᲠᲐᲛᲐ ᲐᲠᲘᲡ ᲛᲝᲛᲖᲐᲓᲔᲑᲣᲚᲘ ᲡᲐᲯᲐᲠᲝ ᲞᲠᲝᲒᲠᲐᲛᲘᲡ ᲞᲠᲝᲔᲥᲢᲘ. ᲛᲘᲡᲘ ᲛᲘᲖᲜᲘᲗ ᲐᲠᲘᲡ ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲙᲝᲛᲣᲜᲘᲡᲢᲣᲠᲘ ᲞᲐᲠᲢᲘᲘᲡ ᲪᲔᲜᲢᲠᲐᲚᲣᲠᲘ ᲙᲝᲛᲘᲢᲔᲢᲘᲡ, ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲡᲡᲠ ᲣᲛᲐᲦᲚᲔᲡᲘ ᲡᲐᲑᲭᲝᲗᲐ ᲓᲐ ᲛᲘᲜᲘᲡᲢᲠᲗᲐ ᲡᲐᲑᲭᲝᲗᲐ ᲝᲠᲒᲐᲜᲝ

КОММУНИСТ — ОРГАН ЦК КП ГРУЗИИ, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ ГРУЗИНСКОЙ ССР

№ 246 (20287) — ᲝᲗᲮᲨᲐᲑᲐᲗᲘ, 26 ᲝᲥᲢᲝᲛᲑᲔᲠᲘ, 1988 ᲬᲚᲘ. — ᲤᲐᲡᲘ 4 ᲙᲐᲞ.

ᲨᲔᲮᲕᲔᲓᲠᲐ ᲡᲐᲖᲝᲒᲐᲓᲝᲔᲑᲠᲘᲝᲑᲐᲡᲗᲐᲜ ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲙᲝᲛᲞᲐᲠᲢᲘᲘᲡ ᲪᲔᲜᲢᲠᲐᲚᲣᲠᲘ ᲙᲝᲛᲘᲢᲔᲢᲨᲘ

ᲕᲐᲨᲘᲜᲒᲢᲝᲜᲘ, 22 ოქტომბერს საქართველოს კომპარტიის ცენტრალურ კომიტეტში რესპუბლიკის ხელმძღვანელობა შეხვდა საზოგადოებრიობას.

სხდომათა დარბაზში შეიკრიბნენ საზოგადოებრივი ორგანიზაციების, მეცნიერი და შემოქმედი ინტელიგენციის, საწარმოთა შრომითი კოლექტივების, სტუდენტობის, პარტიული, საბჭოთა და კომკავშირული ორგანოების, მასობრივი ინფორმაციის საშუალებათა წარმომადგენლები. შეხვედრა გახსნა საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის პირველმა მდივანმა ჯ. ნ. პატიაშვილმა, რომელმაც ხაზგასმით აღნიშნა, რომ დემოკრატიზაციისა და საჯაროობის, ადამიანთა გაზრდილი პოლიტიკური აქტიურობის ვითარებაში საარსებო პრობლემების გადაწყვეტის უმნიშვნელოვანესი პირობა ხდება მათი დაძლევის გზების ერთობლივი ძიება. შეხვედრის მიზანი იყო განეხილათ ყოველივე საჭირობოროტო, მოთათბირებულიყვნენ, როგორ იმოქმედონ შემდეგში, ერთად, კოლექტიურად შეემუშავებინათ საზოგადოებრივი ცხოვრების ყველა დარგის განვითარების, რესპუბლიკაში სამეურნეო საქმიანობის სრულყოფის გზები, რათა თავიდან აეიცილოთ შეცდომები, დაესახოთ მკაფიო, უტყუარი ორიენტირები.

გაიმართა გულახდილი, პრინციპული, მწვავე, მომთხოვნელი სკაბაასი არსებულ სიძნელეებზე, იმ საკითხებზე, რომლებიც ზოგჯერ ხანგრძლივი დროის მანძილზე არ წყდება, დღევანდელობის სირთულეებზე, უადრესად დიდ ყურადღებასა და ოპერატიულ. რეაგირებას რომ მოითხოვენ. შეეხნენ ფართო წრის პრობლემებს, რომლებიც საქართველოს საზოგადოებრიობას აწუხებს. ეს არის რიგული დემოგრაფიული სიტუაციაც რესპუბლიკაში, ეროვნებათაშორისი ურთიერთობანიც, ამ სფეროში დაგროვილი პრობლემებიც.

ალიძრა საკითხები მარნეულის, გარდაბნის, ხოლნისის, კასპის, ჭარელის, მცხეთის რაიონებსა და რესპუბლიკის მთელ ოდა სხვა რეგიონებში მიწათსარგებლობის წესების დარღვევის შესახებ; გამოითქვა შეშფოთება ეკოლოგიის მდგომარეობისა და გარემოს დაცვის ორგანიზაციის გამო, კერძოდ, ხუდონის ჰიდროელექტროსადგურისა და სვანეთში მდინარე ენგურზე სხვა ჰიდროელერგო ნაგებობების ნავარაუდევ მშენებლობასთან დაკავშირებით; აღინიშნა ნაკლოვანებანი და ხარვეზები ქარცოფილი ენისა და საქართველოს ისტორიის სწავლებაში, განსაკუთრებით არაქართულ სკოლებში, რომელთა მოსწავლეებმა აქტიურად უნდა ეზიარონ რესპუბლიკის კულტურას, სადაც ისინი ცხოვრობენ. ისიც თქვა, რომ არასწორია, რომ ბევრი სახელმწიფო დაწესებულება და ორგანიზაცია საქმეს ქართულ ენაზე არ აწარმოებს. ყურადღება დაეთმო იმსა, რომ სახზგადოებრიობას ყოველთვის არ აწვდიან საჭირო ინფორმაციას საწარმოო ობიექტების განლაგების გეგმებისა და პროექტების შესახებ, რომელთა შემუშავება ეიწრო წრეში კი არ უნდა ხდებოდეს, არამედ უნდა ხორციელდებოდეს ფართო საზოგადოებრიობის აზრისა და შენიშვნების გათვალისწინებით, ეს განსაკუთრებით ეხება რესპუბლიკის პრესაში გამოქვეყნებულ 2005 წლამდე პერიოდისათვის საქართველოს სსრ საწარმოო ძალების განვითარებისა და განლაგების გენერალურ სქემას, რომელიც უფრო ღრმა ეკოლოგიურ ეფსპერტიზას მოითხოვს. გამოსვლებში მნიშვნელოვანი ადგილი დაეთმო იმს, რომ საჭიროა საქართველო გადავიყვანოთ სამეურნეო ანგარიშზე, მივაღწიოთ მის მეტ ეკონომიკურ დამოუკიდებლობას, მთელი სისრულით გამოვიყენოთ რესპუბლიკის სუვერენული კონსტიტუციური უფლებები. მწვავედ დაისვა დემოკრატიზაციისა და საჯაროობის პირობებში შემოქმედებითი კავშირების, და უწინარეს ყოვლისა, მწერალთა კავშირის მუშაობის გარდაქმნის საკითხები. ორატორებმა გააკრიტიკეს საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის თავმჯდომარის ბ. გოლაშვილის ცალკეული გამონათქვამები მარნეულის რაიონის მცხოვრებლებთან შეხვედრების დროს. სერიოზულად გააკრიტიკეს მასობრივი ინფორმაციის საშუალებები, მათი ცალკეული პუბლიკაციები, თქვეს, რომ მათ აკლიათ სიმტკიცე, დამოუკიდებლობა, ობიექტურობა რესპუბლიკაში მიმდინარე პროცესებისა და მოვლენების შეფასებაში.

ბევრ რამეს შეეხნენ შეხვედრაზე. ბევრი რამ როგორც დღევანდელ ჩვენს სინამდვილეში, ისე წარსულიდან მკაცრად გააკრიტიკეს. ამავე დროს აღინიშნა, რომ დღეს საჭიროა ზედმეწევნით გაფრქვევი პრობლემებში, გამოვყოთ მაგალ მთავარი, გადამწყვეტი და აქტუალური. კიდევ უფრო უნდა განვამტკიცოთ რესპუბლიკის ხელმძღვანელობისა და საზოგადოებრიობის კონტაქტები ყველა დონეზე, შედეგი გავსადოთ დიალოგი, ეაწარმოოთ იგი აწონ-დაწონილად ყველა ფენებთან, ეაწარმოოთ ეგი ეროვნული ინტერესებიდ

სკკპ ცენტრალურ კომიტეტში

(დასასრული)

ბევრგან ლოთობის წინააღმდეგ ბრძოლა უკანასკნელ ხანს შესუსტდა, დაქვეითდა მისი ეფექტიანობა, ლოთების გარშემო არ იქმნება საზოგადოებრივი დაკმინის ატმოსფერო. განსაკუთრებით არასასკეთო მდგომარეობა იქმნება რკინიგზისა და საავტომობილო ტრანსპორტზე. გაიზარდა ქუჩაში ჩადენილ დანაშაულობათა რიცხვი. სამართალდამრღვევთა შორის ობატა არასრულწლოვანთა და ყმაწვილთა რიცხვმა.

ლოთობის, არყის შინ გამოზდის, შაქრითა და სხვა პროდუქტებით სპეკულაციის წინააღმდეგ ბრძოლაში აქტიურობა შეპარულს შინაგან საქმეთა ორგანოებმა. სკკპ ცენტრალურმა კომიტეტმა აღნიშნა საკავშირო პროფსაბჭოს, საკავშირო ალკა ცენტრალური კომიტეტის, სსრ კავშირის კულტურის სამინისტროს, სსრ კავშირის კინემატოგრაფიის სახელმწიფო კომიტეტის, სსრ კავშირის სახალხო განათლების სახელმწიფო კომიტეტის, ფიზიკური კულტურისა და სპორტის სახელმწიფო კომიტეტის, შემოქმედებითი კავშირების გამგეობათა სუსტი მუშობა ცხოვრების ფხიზელი წესის დამკვიდრების კურსის განხორციელებისათვის. მათ არ მიუღიათ საჭირო ზომები იმისათვის, რომ „გაეაქტიურებინათ პროფკავშირული, კომკავშირული, შემოქმედებითი ორგანიზაციების. კულტურისა და სპორტის დაწესებულებების მეცადინეობა მოსახლეობის, განსაკუთრებით ახალგაზრდობის შინაარსიანი დასვენების უზრუნველყოფისათვის. ჯერ კიდევ არ დამკვიდრებია თავი სიფხიზლისათვის ბრძოლის საკავშირო ნებაყოფლობით საზოგადოებას როგორც ჯანსაღი ცხოვრების წესის აქტიურ დამცველთა მასობრივი, ავტორიტეტიან ორგანიზაციას. ბევრი მასი ორგანიზაცია ფაქტობრივად უმოქმედოდ არის.

ნელა მტკაცდება ნარკოლოგიურ დაწესებულებათა მატერიალური ბაზა, მათი მუშობის ეფექტიანობა კვლავ დაბალ დონეზეა.

ლოთობის, შრომის დისციპლინის, საზოგადოებრივი წესრიგის დარღვევების წინააღმდეგ ბრძოლაში მეცადინეობის შესუსტება ზიანს აყენებს გარდაქმნის საქმეს, აფერხებს ჩვენი საზოგადოების ცხოვრების ყველა სფეროსა და მხარის განაზარდას.

დადგენილებაში აღნიშნულია, რომ შეუწყნარებელია ნებისმიერი გადაუსვლა ლოთობისა და ალკოჰოლიზმის დაძლევის ოლბელი კურსისადან. სიფხიზლისათვის ბრძოლის გადაჭრით გაძლიერება იყო და არის უაღრესად მნიშვნელოვანი საქმე ყველა პარტიულ, საბჭოურ, საზოგადოებრივი ორგანიზაციის, შრომითი კოლექტივის, სამართალდაცვითი ორგანოსათვის.

ამ მუშაობაში განუხრელად უნდა ვხელმძღვანელობდეთ „ლოთობისა და ალკოჰოლიზმის დაძლევის ღონისძიებათა შესახებ" 1985 წლის 7 მაისის სკკპ ცენტრალური კომიტეტის დადგენილების დებულებით, ყველა მისი ასპექტით, არ დაეშვათ არც ასაღორობა, არც სულსწრაფობა, მოელი ყურადღება მივაპყოთ პროფილაქტიკურ, ალმზრდელობითს ღონისძიებებს, იმას, რომ საბჭოთა ადამიანებს ჩავუნერგოთ მტკიცე ანტიალკოჰოლური მრწამსი, მოვაწყოთ მოსახლეობის, განსაკუთრებით ახალგაზრდობის შინაარსიანი დასვენება. განვამტკიცოთ დისციპლინა წარმოებაში და დავამყაროთ წესრიგი საზოგადოებრივ ადგილებში.

სკკპ ცენტრალურმა კომიტეტმა ხაზგასმით აღნიშნა, რომ საჭიროა უკომპრომისო ბრძოლა არყის შინ გამოხდის წინააღმდეგ, რაც ლოთობისა და ალკოჰოლიზმის გავრცელების ერთ-ერთი ყველაზე საშიში ფორმაა, ამისათვის მთლიანად უნდა გამოვიყენოთ საზოგადოებრივი აზრის ავტორიტეტი და ჩვენი კანონების ძალა.

სპირტიანი სასმელების ვაჭრობის მოწესრიგების ღონისძიებათა განხორციელების დროს საბჭოთა ორგანოებს, სავაჭრო ორგანიზაციებს მართებთ უმოკლეს ვადაში აღმოფხვრან სპირტიან სასმელებზე რიგების გამომწვევი პირობები. ამასთან არავითარ შემთხვევაში არ უნდა დაეუშვათ ალკოჰოლიანი ნაწარმის გაყიდვის განაზღვლა სკოლამდელ ბავშვთა დაწესებულებებისა და სკოლების მახლობლად, ქარხნების შესასვლელებთან, შრომელთა დასვენების ადგილებში, ტრანსპორტზე.

სსრ კავშირის შინაგან საქმეთა სამინისტროს, სსრ კავშირის იუსტიციის სამინისტროს რეკომენდაცია მიეცათ დაინტერესებულ წყობილებთან ერთად ღონად შეისწავლონ მოქმედი ანტიალკოჰოლური კანონმდებლობის გამოყენების ეფექტიანობა და საჭიროების შემთხვევაში წამოაყენონ შესაბამისი წინადადებანი.

სკკპ ცენტრალურმა კომიტეტმა პარტიულ ორგანიზაციებს დაავალა პრინციპულად და უკომპრომისოდ მოახდინონ რეაგირება ანტიალკოჰოლური კანონმდებლობის დარღვევების, კომფინისტთა, განსაკუთრებით ხელმძღვანელ მუშაკთა პასიურობის ყოველ ფაქტზე ჯანსაღი ცხოვრების წესის დამკვიდრებისათვის გამიზნული პარტიის კურსის განხორციელებაში.

დადგენილებაში აღინიშნა, რომ სერიოზული ნაკლოვანებებია მასობრივი ინფორმაციის საშუალებათა მუშაობაში ლოთობისა და ალკოჰოლიზმის ამოძირკვასთან დაკავშირებულ პრობლემათა გაშუქებისათვის. ბევრ მათ გამოსცეს აკლია კონკრეტულობა, სიღრმე, მეტევეთობა, გამაბვილებელი ყურადღება პოზიტიური გამოცდილებისადმი. შეიმჩნევა სიტყვიერი ბუნების ღონისძიებების შეწარჩუნების ხელშეწყობი მიზეზებისა და პირობების ეფექტიანი ალაზის ხშირად ცვლად იმით, რომ ზერეულად, დეკლარაციულად მსჯელობენ. სჯერდებიან სინდესეთა კონსტატაციის, ტაბუებიან სენსაციური ფაქტებთ.

გაზეთების, ჟურნალების, ტელევიზიისა და რადიოს რედაქციებს წინადადება მიეცათ ძირეულად გაუმჯობესონ ამ პრობლემების გაშუქება, იმუშაონ სისტემურად. ღრმად და კვალიფიციურად, განსაკუთრებული ყურადღება დაუთმონ ჯანსაღი ცხოვრების წესის დამკვიდრებაში დადებითი გამოცდილების, მშრომელთა თავისუფალი დროის გონივრული გამოყენების, კულტურულ-აღმზრდელობითი და საგანმანათლებლო მუშაობის შეთოდებისა და შინაარსის, როგორც „შშრალი კანონის", ისე „კულტურული სმის" მომხრეთა პოზიციების უსაფუძვლობის ჩვენებას, მკაცრად გაკიკრიტიკონ პასიურობა ლოთობის წინააღმდეგ ბრძოლაში.

თანამეშრომლობის ახალი ნაბიჯები

მ. ს. გორბაჩოვი და ჰ. კოლი შეხვდნენ გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკის საქმიანი წრეების წარმომადგენლებს

კრემლის დიდი სასახლის ოთახების ანფილადის გავლით — ელექტრონულ დარბაზიდან გორგის დარბაზში, — სანამ მათთან მივიდოდნენ, მ. ს. გორბაჩოვი უზიარებს შთაბეჭდილებებს ჰ. კოლს ეს-ეს არის დამთავრებული საუბარი შესახებ. ამბობს, რომ ძალიან ყოფილია. ამ შეფასებას იზიარებს ფედერალური კანცლერიც.

გორგის დარბაზში ორი ქვეყნის ხელმძღვანელებს ელოდა გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკის ბიზნესის 70-ზე მეტი წარმომადგენელი, მათ შორის ფასიანი ფოლადის ეკონომიკის ალმოსავლეთის კომიტეტის თავმჯდომარე ოტო ვოლფ ფონ ამეირონგენი, ფირმის „ფრიდ კრუპ ბაბკოკ"-ის სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარე ბერტჰოლდ ბაიეი, ფირმა „სალამანდერ აგ"-ის გამგეობის თავმჯდომარე ფრანც-იოზეფ დაკერტი, „დრეზდნერ ბანკ აგის" ბანკის გამგეობის წარმომადგენელი, გერმანიის ბანკების ფედერალური კავშირის თავმჯდომარე ვოლფგანგ რეელრი, ფირმა „სიმენს აგ"-ის გამგეობის წევრი ჰანს-ეკონ ნეგალაინი, გერმანიის მრეწველობის ფედერალური გაერთიანების ვიცე-პრეზიდენტი, გერმანიის მანქანათმაშენებელ საწარმოთა გაერთიანების პრეზიდენტი ფრანკ პეტლოული, გერმანიის საბითუმო და საგარეო ვაჭრობის ფედერალური კავშირის პრეზიდენტი, კონსული კლაუს რიხტერი, გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკის სავაჭრო-სამრეწველო პალატების გაერთიანების პრეზიდენტი ჰანს-პეტერ შტილი, აგრეთვე მრავალი ჟურნალისტი.

მიკროფონს მიუახლოდა ჰ. კოლი. ბატონო გენერალურო მდივანო, ამბობს იგი, ჩვენ გვქონდა მრავალსაათიანი საუბარი, რომლის დროსაც ერთად გავიაზრეთ და განვიხილეთ ჩვენი პოლიტიკის პერსპექტივები და შესაძლებლობანი. ჩვენ ვილაპარაკეთ ერთობლივ ისტორიაზე, აგრეთვე მის იმ თავებზე, რომლებიც ტკივილად გვაწევს. ჩვენ ვილაპარაკეთ აშკარად და იმაზე, რაც გვაკისრებს პასუხისმგებლობას ჩვენი ერთობლივი მომავლისათვის. და ყველა იმ არსებული უთანხმოების დაკვალისწინებით, რომლებსაც არადა არ ვაკნინებთ. ჩვენ ერთი აზრისა ვიყავით იმაში, რომ ერთად გვსურს გადავშლილთ ისტორიის ერთი მთავარი თავის ახალი ფურცელი. და არა მარტო გადავშლილთ, არამედ დავიწყოთ მისი შევსება ჩვენი ღონიერი ხელით.

მ. ს. გორბაჩოვი. და კიდევ: ამ თავში ჯერ კიდევ მრავალი ფურცელია — ერთი ფურცელი ხომ არ არის.

ჰ. კოლი. ამაზეც ვიმუშავებთ. იმის, რაც ჩვენს ისტორიაში უკვე კარგი იყო, განვაკუთვნება, კერძოდ, ეკონომიკური გაცვლა, კომერსანტთა, მეწარმეთა ურთიერთობა. და ამას გვინდა ახლა ბირველ ყოვლისა დავუჭიროთ მხარი. ბატონ ბენერიერ ალ ბერეზ ერიკეი პერსპექტივები და შესაძლებლობანი. ჩვენ ვილაპარაკეთ ერთობლივ ისტორიაზე, აგრეთვე მის იმ თავებზე, რომლებიც ტკივილად გვაწევს. ჩვენ ვილაპარაკეთ აშკარად და იმაზე, რაც გვაკისრებს პასუხისმგებლობას ჩვენი ერთობლივი მომავლისათვის. და ყველა იმ არსებული უთანხმოების დაკვალისწინებით, რომლებსაც არადა არ ვაკნინებთ. ჩვენ ერთი აზრისა ვიყავით იმაში, რომ ერთად გვსურს გადავშლილთ ისტორიის ერთი მთავარი თავის ახალი ფურცელი. და არა მარტო გადავშლილთ, არამედ დავიწყოთ მისი შევსება ჩვენი ღონიერი ხელით.

მ. ს. გორბაჩოვი. ბატონ გენერალურო, ბატონ ბენერიერ, ბატონებო. მე ბევრ რაშეი შეეფერებოდი ამის, რაც ბატონმა კოლმა ბრძანა. და ეს მე მგონი, უკვე რაღაცას ნიშნავს. ამ ვიზიტისაკენ მიმავალი გზა იოლ არ ყოფილა. მაგრამ ჩვენ ორივე მხრიდან შეუპოვრად ვმუშაობდით. ეს ჩვენი პირველი დიალოგია, რომელმაც კარგ ატმოსფეროში ჩაიარა და მრავალ პრობლემას შეეხო. თავი არც სიძნელეებისათვის აგვირიდებია. კმაყოფილი ვარ ამ შეხვედრის შედეგებით. ჩვენ რეალისტები ვიყავით. მაგრამ, ვეიურდნობოდით რა რეალობებს, შევეცადეთ განგვეკვრიტა ჩვენი ურთიერთობის პერსპექტივაც. და მგონი, მიეცდით საერთო დასკვნამდე, რომ ამ ურთიერთობის კარგი პერსპექტივა აქვს. მაგრამ ეს შეიძლება გახდეს ჩვენი ერთობლივი ძალისმგვიანი, კეთილი ნების, ჩვენი ხალხების წინაშე, ევროპის ხალხების წინაშე და მსოფლიო გაერთიანების წინაშე ჩვენი საერთო პასუხისმგებლობის გაგების საქმე.

ჰ. კოლი. ბატონ მ. ს. გორბაჩოვ. პატივცემულო ბატონო კანცლერო, პატივცემულო ქალბატონებო და ბატონებო. მე ბევრ რაშეი შეეფერებოდი ამის, რაც ბატონმა კოლმა ბრძანა. და ეს მე მგონი, უკვე რაღაცას ნიშნავს. ამ ვიზიტისაკენ მიმავალი გზა იოლ არ ყოფილა. მაგრამ ჩვენ ორივე მხრიდან შეუპოვრად ვმუშაობდით. ეს ჩვენი პირველი დიალოგია, რომელმაც კარგ ატმოსფეროში ჩაიარა და მრავალ პრობლემას შეეხო. თავი არც სიძნელეებისათვის აგვირიდებია. კმაყოფილი ვარ ამ შეხვედრის შედეგებით. ჩვენ რეალისტები ვიყავით. მაგრამ, ვეიურდნობოდით რა რეალობებს, შევეცადეთ განგვეკვრიტა ჩვენი ურთიერთობის პერსპექტივაც. და მგონი, მიეცდით საერთო დასკვნამდე, რომ ამ ურთიერთობის კარგი პერსპექტივა აქვს. მაგრამ ეს შეიძლება გახდეს ჩვენი ერთობლივი ძალისმგვიანი, კეთილი ნების, ჩვენი ხალხების წინაშე, ევროპის ხალხების წინაშე და მსოფლიო გაერთიანების წინაშე ჩვენი საერთო პასუხისმგებლობის გაგების საქმე.

მ. ს. გორბაჩოვი. ბატონ ჰანს-ეკონ ნეგალაინ, ბატონ ბენერიერ ალ ბერეზ ერიკეი, ბატონ ბაიეი, ბატონ ბენერ ალ ბერეზ ერიკეი, ბატონ ბენერ ალ ბერეზ ერიკეი, ბატონ ბენერ ალ ბერეზ ერიკ

ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲕ, ᲨᲔᲜ ᲕᲘᲜ ᲛᲝᲒᲪᲐ ᲨᲕᲘᲚᲘ ᲓᲐᲡᲐᲙᲐᲠᲒᲐᲕᲘ

ᲫᲛᲝᲑᲘᲡ ᲤᲘᲡᲕᲔᲑᲘ

ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝ. ᲧᲝᲕᲚᲒᲝᲜᲘᲡ ᲘᲧᲝᲡ ᲐᲠᲘᲡ ᲮᲐᲚᲮᲗᲐ ᲛᲔᲒᲝᲑᲠᲝᲑᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲛᲝᲜᲝᲑᲘᲡ ᲐᲡᲐᲮᲕᲠᲔᲑᲘ. ᲡᲐᲣᲙᲣᲜᲔᲑᲘᲡ ᲛᲔᲫᲘᲐᲜᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ ᲐᲮᲚᲐᲠᲘ ᲓᲐᲛᲞᲧᲠᲝᲑᲘᲡ ᲪᲮᲝᲠᲕᲠᲔᲑᲘᲡ ᲛᲐᲡᲐᲖᲔ ᲛᲘᲛᲝᲕᲚᲔᲑᲘᲗ ᲪᲮᲝᲠᲕᲠᲔᲑᲘᲡ ᲡᲐᲣᲙᲣᲜᲔᲑᲘᲡ ᲛᲘᲜᲐᲬᲘᲚᲔᲑᲘᲗ ᲓᲐᲛᲐᲮᲐᲡᲘᲐᲗᲔᲑᲚᲘᲗ ᲓᲐ ᲛᲘᲗᲘ ᲬᲘᲜᲐᲡᲬᲐᲠᲘ ᲓᲐᲛᲞᲧᲠᲝᲑᲘᲡ ᲓᲐᲛᲞᲧᲠᲝᲑᲘᲡ ᲬᲚᲔᲑᲘ ᲐᲠᲘᲡ ᲛᲘᲗᲘᲗᲔᲑᲣᲚᲘ ᲡᲐᲛᲔᲪᲜᲘᲔᲠᲝ ᲙᲕᲚᲔᲕᲘᲡ ᲛᲘᲖᲜᲘᲗ ᲒᲐᲜᲘᲮᲚᲔᲑᲘᲡ ᲓᲐᲛᲞᲧᲠᲝᲑᲘᲡ ᲓᲐᲛᲞᲧᲠᲝᲑᲘᲡ ᲬᲚᲔᲑᲘᲡ ᲬᲐᲠᲛᲝᲨᲝᲛᲐᲓᲒᲔᲚᲘᲡ ᲡᲐᲛᲔᲪᲜᲘᲔᲠᲝ ᲙᲕᲚᲔᲕᲘᲡ ᲛᲘᲖᲜᲘᲗ ᲒᲐᲜᲘᲮᲚᲔᲑᲘᲡ ᲓᲐᲛᲞᲧᲠᲝᲑᲘᲡ ᲓᲐᲛᲞᲧᲠᲝᲑᲘᲡ ᲬᲚᲔᲑᲘᲡ ᲬᲐᲠᲛᲝᲨᲝᲛᲐᲓᲒᲔᲚᲘᲡ ᲡᲐᲛᲔᲪᲜᲘᲔᲠᲝ ᲙᲕᲚᲔᲕᲘᲡ ᲛᲘᲖᲜᲘᲗ ᲒᲐᲜᲘᲮᲚᲔᲑᲘᲡ ᲓᲐᲛᲞᲧᲠᲝᲑᲘᲡ ᲓᲐᲛᲞᲧᲠᲝᲑᲘᲡ ᲬᲚᲔᲑᲘᲡ ᲡᲘᲜᲐᲛᲓᲒᲝᲠᲔᲑᲘᲗ ᲓᲐᲛᲐᲮᲐᲡᲘᲐᲗᲔᲑᲚᲘᲗ ᲓᲐ ᲛᲘᲗᲘ ᲬᲘᲜᲐᲡᲬᲐᲠᲘ ᲓᲐᲛᲞᲧᲠᲝᲑᲘᲡ ᲓᲐᲛᲞᲧᲠᲝᲑᲘᲡ ᲬᲚᲔᲑᲘᲡ ᲬᲐᲠᲛᲝᲨᲝᲛᲐᲓᲒᲔᲚᲘᲡ ᲡᲐᲛᲔᲪᲜᲘᲔᲠᲝ ᲙᲕᲚᲔᲕᲘᲡ ᲛᲘᲖᲜᲘᲗ ᲒᲐᲜᲘᲮᲚᲔᲑᲘᲡ

შარავანდედი აფხაზი კაცისა

დიდი ქართველი კლასიკოსის ილია ჭავჭავაძის შეხედულებით, ერის სულიერი სიმაღლე და სიმდიდრე იმის მიხედვით გაიზომება, თუ რამდენი პოეტი, მწერალი, რამდენი მეცნიერი და ხელოვანი ჰყავს ამა თუ იმ ქვეყანას.

ერთი ჩინური პაპირუსის მიხედვით უბედურია ქვეყანა, რომელსაც პოეტები არა ჰყავს. თუ ამ აზრის პერიფრაზს მოვახდენთ, უნდა ვივარაუდოთ, რომ ბედნიერია ის ქვეყანა, რომელსაც ბევრი პოეტი ჰყავს. როგორც ხედავთ, ჩინური სიბრძნე და ქართველი კლასიკოსის ნათქვამი ერთმანეთს ეხმიანება. თუ ამ ორივე აზრს ვერწმუნებენით, აფხაზეთი ერთ-ერთი ბედნიერი ქვეყანაა მთელი დედამიწის ზურგზე, მას იმდენი პოეტი ჰყავს, დაწყებული ბრწყინვალე ფოლკლორის შემქმნელი უსახელო მგოსნებითა და თანამედროვე ავტორების ჩათვლით.

როგორც ცნობილია, პოეტები მშვენიერების და სილამაზის ქურუმები არიან. ეს მშვენიერება, ეს სილამაზე უხვად. არის დაღვრილი არა მარტო აფხაზეთის ბუნებაში, არამედ აფხაზთა ზნე-ჩვეულებებსა და ტრადიციებში, მათ სტუმართმოყვარეობაში და თუნდაც პატრიოტიზმში. სწორედ ამ ხილული თუ უხილავი სილამაზის წყალობით უნდა აიხსნას აფხაზეთში პოეტური ტალანტების ასეთი სიმრავლე.

ბუნებრივია, ყველა ეროვნების ადამიანს თავისი სამშობლო მიაჩნია ყველაზე ლამაზ ქვეყანად, ყინულოვანი ჩრდილოეთის მკვიდრი იქნება იგი თუ ხორმაკანი უდაბნოს ბინადარი. მაგრამ აფხაზეთი — ეს სულის ქვეყანა — ის ღვთაებრივი სილამაზეა, რომელიც ყველა ჯიშის ადამიანს ერთნაირად ხიბლავს და ერთნაირად ატყვევებს, შინაური იქნება იგი, გარეშე, მტერი თუ მოყვარე.

ალბათ ამიტომაც არის აფხაზთა სიყვარული თავისი მიწა-წყალსადმი ასეთი მძაფრი, ასეთი გნებიანი და მტკივნეული.

ამ სიყვარულის შთაგონებული სიგალობენ წარმოადგენს მთელი აფხაზური ლიტერატურა, როგორც ზეპირსიტყვიერება, ისე თანამედროვე მწერლობა.

თავისი ქვეყნის ერთი ასეთი შთაგონებული მომღერალი იყო ალექსი ლასურია.

ალექსი ლასურიას, როგორც დირსეულ პოეტსა და პიროვნებას მრავალი დამფასებელი, მრავალი მოსიყვარულე მეგობარი ჰყავდა და ახლაც ჰყავს ქართველ მწერალთა შორის. მის მართლაც განსაკუთრებული სიფაქიზითა და სითბოთი იხსენებენ მისი მეგობრები და ნაცნობები. ალექსი ლასურიას ეს პოეტურ ნიჭიერებას შესაშური ადამიანური თვისებებიც ამშვენებდა: საოცარი კაცთმოყვარეობა და კეთილშობილება, სულიერი სილმაო და სიწმინდე. ალექსი ლასურია ჭეშმარიტად ეროვნული პოეტი იყო, მაგრამ მისი მხატვრული პალიტრა მხოლოდ აფხაზური თემით არ შემოფარგლულა. მრავალპლანიანი და ეროვნული მისი ხილვების თვალსაწიერი, თანამედროვეობის ძმაფრი განცდა, თანამედროვეობის გლობალური საკითხები მისი მხატვრული ძიებების ძირითად საგანს წარმოადგენს. ასეთია ჰეროიკული ზრნის ამოლაგია, სამშვილო ომი და მშვიდობა, ხალხთა მეგობრობა თუ წინაპრების მწარე წილხვედრი. გაიხსენეთ ლექსები: „არაჩვეულებრივი შეხვედრა", „რომელშიაც გაეცოცხლებულია რაიხსტაგზე გამარჯვების დროშის ამტანი ბერძენ-ბერძენ ბავშვის ბედი ადამიანური ტკივილებითა და სითბოთი გამსჭვალული პოეტური ნიშნები „გულის ხმა". ეს მართლაც პოეტის ცხელი გულიდან ამოხეთქილი სინანულისა და სიყვარულის ლავაა, რომელშიაც მახჯირების მწარე სევ-ბედია ლაბეჭდილი.

ქართველი მკითხველი დიდ მადლიერებას გამოხატავს ალექსი ლასურიასადმი, როცა კითხულობს ქართულ თემაზე დაწერილ მის მშვენიერ ლექსს „რუსთაველის ძეგლთან". აქ ორიგინალური კუთხით არის გაშუქებული რუსთაველის მეგობრობისა და სიყვარულის უტყუარი მხატვრული დოკუმენტია. ალექსი ლასურიას პოეტური სტიქია ლირიკა იყო. ლირიზმია მისი პოეტური სამყაროს მესიკალური გასალები. იგი ეპოსს ეანრმიაც მოღვაწეობდა. ამ მხრივ სანტერესოა პოემა „ბუაჯალი". ამ პოემაში პლასტიკურად მკოვნდება ბევრი დიდი პოეტური შესაძლებლობები. პოეტი ძლიერ მხატვრულ ეფექტს აძლევს ეპიკური თხრობისა და ლირიკული წიაღსვლების ურთიერთშეწყობილებით, თვით დრამატიზმითა და მეტაფორული აზროვნებით.

ეობმბეს: პოეტები არ კვდებიანო. მე კი ვიტყოდი: არ კვდებიან მხოლოდდამხოლოდ ეროვნული პოეტები. არ კვდებიან ის პოეტები, რომლებიც გამოხატავენ ეროვნული სულის ვიბრაციებს, გამოხატავენ ეროვნული სურნელებით, ეროვნული ხმიერებით.

დიდად დასანანია, რომ ალექსი ლასურია ადრე წავიდა ამ ქვეყნიდან. ადრე წავიდა პოეტნით ამოებული გულისა და რაინდული სულის პატრონი. მაგრამ დარჩა მისი შემოქმედება, ეროვნული კოლორიტით აღბეჭდილი პოეზია. როგორც საგალობელი მშობლიური აფხაზეთისა, დარჩა მისი სახელი, როგორც შარავანდედი აფხაზი კაცისა.

ალექსი ლასურიას ნათელკაცობასა და ნიჭიერებას დიდი სიყვარულით უპასუხეს ცნობილმა ქართველმა პოეტებმა. ასე მაგალითად: ოთარ ჭელიძეს ლექსებისა და პოემების მთელი წიგნი თარგმნა აფხაზი მეგობრისა. ხოლო ხუტა ბერულავამ ასეთი გულთბილი სტრიქონები უძღვნა ძმადნაფიც პოეტს:

მეთერთმეტე სართულიდან ზღვას გავეკერი.
მზე არ ჩანს, ზღვაში ჩასულია.
ხსოვნის ტავარანზე დგას და ფიქრობს
ჩემი ალიოშა ლასურია.
აბრისკელის პირდაპირი ნაზიერი,
ეროსებუს მგზნებარე მგალობელი,
ხან ცრემლმორეული, ხან ...
ძლიერი,
და შუდამ ბედ-იღბლის მაღლობელი.
ვაგლახ, რა სიმდიდრე დაკლებია,
დრო გადის, წელი წელს ემატება.
პოეტები თუმცა არ კვდებიან,
წასული ძმადნაფიცი მენატრება.
მეთერთმეტე სართულიდან ზღვას
გავეყურე,
მზე არ ჩანს, ზღვაში ჩასულია.
და უკვდავ ჩვენს ძმობას
ადასტურებს
ჩემი ალიოშა ლასურია!

ზოთა ნიშნიანიძე,
საქართველოს მწერალთა კავშირის მდივანი, აფხაზური ლიტერატურის საბჭოს თავმჯდომარე.

ამერიკული წიგნის დათვალიერება

ამერიკის შეერთებულ შტატებში გამოცემული წიგნების სამყაროში წარმტაცი მოგზაურობა შესთავაზა თბილისელებს შეერთებული შტატების საინფორმაციო სააგენტომ, რომელმაც სსრ კავშირის და საქართველოს გამსაკუთრებთან ერთად 24 ოქტომბერს თბილისში გახსნა ამერიკული წიგნის გამოფენა. კ. მარქსის სახელობის სახელმწიფო რუსულენოვანი ბიბლიოთეკის საგამოფენო დარბაზში ეწყობოდა: საოცარი კაცთმოყვარეობა და კეთილშობილება, სულიერი სილმაო და სიწმინდე. ალექსი ლასურია ჭეშმარიტად ეროვნული პოეტი იყო, მაგრამ მისი მხატვრული პალიტრა მხოლოდ აფხაზური თემით არ შემოფარგლულა. მრავალპლანიანი და ეროვნული მისი ხილვების თვალსაწიერი, თანამედროვეობის ძმაფრი განცდა, თანამედროვეობის გლობალური საკითხები მისი მხატვრული ძიებების ძირითად საგანს წარმოადგენს. ასეთია ჰეროიკული ზრნის ამოლაგია, სამშვილო ომი და მშვიდობა, ხალხთა მეგობრობა თუ წინაპრების მწარე წილხვედრი. გაიხსენეთ ლექსები: „არაჩვეულებრივი შეხვედრა", „რომელშიაც გაეცოცხლებულია რაიხსტაგზე გამარჯვების დროშის ამტანი ბერძენ-ბერძენ ბავშვის ბედი ადამიანური ტკივილებითა და სითბოთი გამსჭვალული პოეტური ნიშნები „გულის ხმა". ეს მართლაც პოეტის ცხელი გულიდან ამოხეთქილი სინანულისა და სიყვარულის ლავაა, რომელშიაც მახჯირების მწარე სევ-ბედია ლაბეჭდილი.

ქართველი მკითხველი დიდ მადლიერებას გამოხატავს ალექსი ლასურიასადმი, როცა კითხულობს ქართულ თემაზე დაწერილ მის მშვენიერ ლექსს „რუსთაველის ძეგლთან". აქ ორიგინალური კუთხით არის გაშუქებული რუსთაველის მეგობრობისა და სიყვარულის უტყუარი მხატვრული დოკუმენტია. ალექსი ლასურიას პოეტური სტიქია ლირიკა იყო. ლირიკულ ფიქრებსა და ოცნებებებიც ქერის ორივე მხარეზე, ერთდროულად უნდა გატარებულიყო...

ორი დასუფთავებული მანქანა ხომ დადის? ჰოდა, სანაგვე ბუნკერებიც ორივე რიაინში უნდა დადგმულიყო! აბა, კლარა ცეტკინის ქუჩა ცალმხრივ მოძრაობას რომ ითმენს, ცალმხრივ მომსახურებას მოითმენდა? ამას ალბერტ ხამოიანი თავის დროზე კი მიხვდა, მაგრამ ვინ დაეკითხა?

ვინ არის ალბერტ ხამოიანი?

ეს ის კაცია, რომელიც ყველფერს წინასწარ ხვდება და არც არაფერში ტყუვდება. იგი პირველი მაისის რაიონის დასუფთავების მეურნეობის მძღოლია. თავის მოვალეობას კეთილსინდისიერად ასრულებს. ჯან-ღონით სავსე, შშვიდი ახალგაზრდაა. ხეების ძირში დაყრილ საპქლის ნარჩენების დანახვისუ სულ არ ბრაზობს, მოთმინებით ხვეტს. მშვიდობიმეეტი, ეთქვი, მაგრამ მტრისას, თუ გაცხარდა. ჩუჩუმელოსას ვერ იტანს. ზოგიერთები ჩუმჩუმად ყუთებს ან სხვა უვარგის საოჯახო ნივთებს რომ გადმოუწყობენ, ცოფდება...

ალბერტ ხამოიანი მიხვედრილი და ადგილად მოსატეხებელი კაცი რომ არ არის, ეს იქიდანაც ჩანს, რომ ოქტომბრის რაიონის კლარა ცეტკინელებს ეშმაკობას მაშინვე მიუხვდა.

ერთ დილას შეამჩნია, რომ მათი სახლების წინ ტერატორია მოლად მოსუფთაგებული იყო.

— ეს რას ნიშნავს? — ისე გაიკვირვა, თითქოს აუცილებელი იყო იქაც ანტისანიტარია ყოფილიყო, მეორე, მესამე დილითაც იგივე რომ გამეორება, დაექვდა.

— ერთმა, აქ სხვა რამეშია საქმე. ისინი ნამდვილად თავიანთ ნაგავს მე მიყრიან და ეგ არის! — გაუღლვა აზრმა და სამინლად დაიბოღვა.

— მაშ მე უნდა ვზიდო ოქტომბრის რაიონის ნაგავიე? ნურას უკაცრავად. მე ალბერტ ხამოიანი არ ვიყო თუ ოინი არა ვქნა! — დაიქადნა.

და ოინი ჰქნა კიდეც.

წერილის თავში სანაგვე ბუნკერის გაქცევა-გაკრობის ამბავი რომ მოგიყვეთო, თუ-რმე ალბერტს ოინი ყოფილა. ამაში თავად გამოტყდა: ორი რაიონის ნაგავი რატომ უნდა მეზიდოო.

ჰოდა, მართლაც რატომ უნდა ეზიდა? განა ოქტომბრის რაიონის დასუფთავების მეურნეობის მძღოლი ამას იზამს? (რამდენიც არ უნდა ეხვეწო, პირველი მაისის რაიონიდან ნაგავს არ წაიღებს.)

ახლა კლარა ცეტკინის 126, 128... სახლების, მათ ორის სანტარიფული განათლების სახლის წინ, ხეების ძირში ისევ ნაგვის „თიები" დგება.

შეჩვეული ჭიჩი სჯობსო, და ალბერტ ხამოიანიც თავისი ოინით დიდად კმაყოფილი, დილაუთენია, ჩვეული სიმშვიდით ხეების ძირში დაყრილი ნაგვის აჩეგბის იწყებს. ზარის დარეკვაც არ სჭირდება, ნიჩბის ერთ მოსმაზე მთელი უბანი იღვიძებს. მაგრამ სანტერესოა, ალბერტი ახლა კი დარჩუნებულია, რომ მზღოლად პირველი მაისის რაიონიდან ეზიდება ნაგავს? ამაში ეშვი ბევრს ეპარება...

ოქტომბრის რაიონის კლარა ცეტკინის ქუჩის სახლების წინაც რომ მდგარიყო სანაგვე ბუნკერი, ეს ამბავი ხომ ადარ მოხდებოდა?

ლ. ქეკამიძე.

გუშინ, დღეს, ხვალ

ფაქტი ■ მოვლენა ■ კომენტარი

ექცევეთა „თბილისობას"

● **მიმდინარე** წლის 29 ოქტომბერს, დღის 3 საათზე, იმოდრომშე თბილისობის დღესასწაულის აღსანიშნავად გაიმართება შეჯიბრება-ცხენოსნობის, ეროვნულ და კლასიკურ სახეობებში. შეჯიბრების დამთავრების შემდეგ ნაჩეენები იქნება საბჭოთა კავშირის სპორტსახკომიტეტთან არსებული თეატრის „კასკადიორის" დადგმა, სადაც მონაწილეობენ ჩვენი ქვეყნის ცნობილი კასკადიორი მსახიობები.

მეცნიერის დამსახურების ალიარება

● **საქართველოს** ჯანმრთელობის დაცვის სამინისტროს აკადემიკოს გ. მუხანის სახელობის პემატოლოგიისა და სისხლის გადასხმის სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტის დირექტორი, პროფესორი ი. ზედგინიძე არჩეულია ბულგარეთის ჰემატოლოგთა და ტრანსფუზიოლოგთა სამეცნიერო საზოგადოების საპატიო წევრად. საზოგადოების თავმჯდომარის, პროფესორ ვ. დობრევოს თქმით, ეს ქართველი მეცნიერის დამსახურების, ჰემატოლოგიისა და ტრანსფუზიოლოგიის განვითარებაში, ბულგართისა და საქართველოს ინსტიტუტების კოლექტივებს შორის ძმური შემოქმედებითი კავშირურთიერთობის განმტკიცებაში მისი წვლილის აღიარების გამოხატულებაა.

პროფესორი ი. ზედგინიძე ორასამდე მეცნიერული ნაშრომის ავტორია. მას მნიშვნელოვანი წვლილი შეაქვს სისხლის შემსწავლელი მეცნიერების განვითარებაში, სისხლის გადასხმის თეორიისა და პრაქტიკის აქტუალური საკითხების და მისი კომპონენტების შემუშავებაში, ანემიების, ჰემოლასტრზების და სხვათა წინააღმდეგ ბრძოლაში. მეცნიერის შრომები გამოქვეყნებულია მრავალ ქვეყანაში. რუსულენაკი ლეიკოზოლოგიის განვითარებისათვის დიდი მნიშვნელობა ჰქონდა ქართველი მედიკოსის საქმიანობას ბაგირთანეულ ერების ორგანიზაციასთან არსებული ატომური ენერგიის საერთაშორისო საგენტოს ბუნებისმეტყველების მეცნიერებათა დეპარტამენტში.

ი. ზედგინიძეს, მედიკოსთა მრავალი რუსუბლიკური, საკავშირო და საერთაშორისო შეხვედრის ორგანიზატორსა და მონაწილეს, მოხსენებები წაუკითხავს თბილისსა და მოსკოვში, ვენასა და პარიზში, ბარსელონასა და ტოკიოში, სიდნეისა და ნიუ-იორკში, ბელგრადსა და ულან-ბატორში. მეცნიერის ხელმძღვანელობით დაცული ოცამდე ფილტალეტა მედიცინის მეცნიერებათა დოქტოროსა და კანდიდატის სამეცნიერო ხარისხების მოსაპოვებლად.

მეშახტეთა სტუმრები

● **ტყიბული.** მეშახტეთა ქალაქს ესტუმრა ქ. სოხუმის კონსტანტინე გამსახურდიას სახელობის ქართული დრამატული თეატრის დასი, რომელსაც საქართველოს სსრ და აფხაზეთის ასს რესპუბლიკის სახალხო არტისტი, საქართველოს კომკავშირის პრემიის ლაურეატი გ. ქავთარაძე ხელმძღვანელობს. დასმა მაყურებელს უჩვენა უ. შექსპირის „ვენეციელი ვაჭრისა" და ნ. დუმბაძის ნაწარმოებების მიხედვით შექმნილი სპექტაკლები, აგრეთვე ბ. შოუს „პიგმალიონი", კ. ბუაჩიძის „მკაცრი ქალიშვილები", ა. ჩხაიძის „ეცხადდ დახურულად!", შ. აჯინჯალის „ჩემი როლი" და სხვ.

მაყურებელმა სპექტაკლებს მაღალი შეფასება მისცა.

ღია კარის დღე

● **ჭიათურა.** ღია კარის დღე პირველად მოეწყო ჭიათურის ზონისა და საჩხერის რაიონის პედაგოგებისა და პროფკავშირული აქტივისტებისათვის. სახალხო განათლებისა და სამეცნიერო დაწესებულებების მუშაკთა პროფკავშირის რესპუბლიკური კომიტეტის პრეზიდიუმის წევრები მათ ესაუბრნენ პარტიის XXVII ყრილობისა და XIX საკავშირო პარტკონფერენციის გადაწყვეტილებათა მიხედვით სკოლისა და განათლების მუშაკთა წინაშე მდგომ ამოცანებზე.

ითქვა ისიც, რომ ჯერ კიდევ არსებობს სასწავლო დაწესებულებებში წარსულის მავნე გადმონაშთი — მასწავლებელთა საზოგადოებრივი დაკალებებით გადატვირთვა. ზოგიერთი სკოლაში საქმე იქამდეც კი მივიდა, რომ პედაგოგებს აიძულებენ მოსწავლეებში გაავრცელონ სვადასხვა ბილეთები.

აღინიშნა, რომ სკოლებსა და სკოლამდელი აღზრდის დაწესებულებებში აკლიათ მეთოდიკური სახელმძღვანელოები, ტექნიკური ლიტერატურა, თვალსაჩინოება.

ქრონიკა

საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმმა ამხ. ნოდარ გრიგოლის ძე ვაშაძე გათავისუფლა საქართველოს სსრ საშინ მასალათა მრეწველობის მინისტრის თანამდებობიდან სხვა სამუშაოზე გადაყვანასთან დაკავშირებით.

სპორტის ამბები

„ბურრის" საწვრთნელ ბაზაზე უჩვეულო სიხშირე, ფეხბურთის მოყვარეს კაცს ეგზავნება არ არის. ფეხბურთელებმა ოთახებში გაკრეფილან — დილის ვარჯიშის შემდეგ ისვენებენ. დღეს ჩამოვედი ლანჩხუთში, პირველად ვარ ეროგლეთის ბაზაზე და ვიდრე მასპინძლებს გავესაუბრებოდე, ლანჩხუთის სპორტკომიტეტის თავმჯდომარესთან ერთად ვათვალიერებ აქაურობას. ჩინეზული სპორტკული „ქალაქია" — პირდაპირ ზღვის პირას გაშენებული. საკარიერნო მიედნები, ორსართულიანი საცხოვრებელი კორპუსი, ფიეზნების მიმობნეული კოტეჯები, სახადილო, სარეკორდო დროში აშენდა და მოეწყო ყველფერი. ისევე, როგორც ლანჩხუთის სტადიონი, რომელიც 22 ათას მაყურებელს იტევს და ფეხბურთის დღეს ცარიელი ადგილი თითქმის არასოდეს რჩება. ლანჩხუთელები მაკსიმალისტები არიან და ხასიათის ეს ნიშანი, უწინარესად, სწორედ ფეხბურთთან დამოკიდებულებაში მეღავნდება. სეზონის წინ „ბურრისა" და მისი გულშემატკივრების შეხვედრაზე, გუნდს კონკურენციი ამოცანა დაუსახეს: უმაღლეს ლიგაში ბურთაბოლას!.. მიზეიდ ფოფენკო, ლანჩხუთის „ბურრის" მთავარი მწვრთნელი, ახლა თავის სამუშაო ოთახში ზის და გთამაშობის ცხრილს ჩასკრკეტებს.

— როგორ ატყობთ, გადავალთ უმაღლეს ლიგაში? — ამ კითხვით დაიწყო ჩვენი საუბარი.

— თქვენ როგორ ფიქრობთ?

— კითხვა შემომბრუნა ფოფენკომ, — ჩემს ნებაურვილზე რომ იყოს, პასუხი მზად შეეწებოდა. მაგრამ რაკილა ქულები წინასწარ არ რიგდება, გადაჭრით ვერაფერს ეტყვი. ერთი რამ თითქმის გარკვეულია: უმაღლეს ლიგაში ერთ ადგილს „პამირი" დაიკავებს, მეორე საგზურისათვის ბრძოლის შანსი კი, სულ ცოტა, ოთხ გუნდს აქვს. ცხადია, უკეთეს მდგომარეობაშია ცსკა, რომელიც „როტორს" ქულით უსწრებს, ჩვენ — ორი ქულით. პირველობის ფინიშზე, როცა თითოეულ ქულას, რომ ეტყვიან, ოქროს ფასი აქვს, ჩვენ ქულა დაგკარგეთ ბათუმში. მძიმე მატჩი გამოდგა. მე მარტო ამინდს არ ვგულისხმობ, მსაჯობაც არ იყო რიგიანი, თუმცა არ ვამტყუებენ, რომ ამან შედეგზე გავლენა იქონია. ჩვენ არაერთი ნელსაყრელი მომენტი დავკარგეთ, მეტო�ic დიდი მონდომებით თამაშობდა. ბათუმელ გულშემატკივართა ბრალია: „ფინამოს" აღრეც ასეთი თავდადებით რომ ეთამაშა, ეს იქნებოდა უმაღლეს ლიგაში გადასასვლელი მატჩი. ბათუმელები ლიგაში დარჩენისათვის იბრძვიან და ამ შეხვედრაზე ეს დეიგს მათთვისაც პრინციპული მნიშვნელობა ჰქონდა.

მე არ მინახავს „დინამო" — „ბურრის" მატჩი, მაგრამ მისმა ეკმა, რა გასაკვირია, თბილისშიც ჩამოადწია. ლაპარაკია არა შედეგზე, არამედ „ბურრის" ზოგიერთი გულშემატკივრის საქციელზე, რომელიც, რბილად რომ ვთქვათ, რიგიანი არ ყოფილა. ახლა, როცა უმაღლეს ლიგაში გადასვლის ამბავი ეყდება, გასაგებია გულშემატკივართა მოგზარეზული ემოციები, მაგრამ ყველფერს ხაზ-ღვარი აქვს. სპორტული ბრძოლის რაინდული პრინციპები ვერა და ვერ მგუფის მოუთოკავ, ზომაგადასული ემოციას, ცალკეულ პირთა ამბიციებს და უადგილო გამოხტომებს. ამის მაგალითად თუნდაც შარშანდელი ამბები გამოგადგება, როცა გულშემატკივართა „აჭტფორობას" სტადიონის დისკვალიფიკაცია მოჰყვა. დაზარალდა გუნდი. დაზარალდნენ თვით მისი თაყვანისმცემლები. ეს რომ არა, ვინ იცის, წლევანდელი პირველობის სტატი „ბურიისათვის" იქნებ უფრო იდგილთან ყოფილიყო, არადა, სწორედ პირველ შეხვედრაზე დაკარგულმა ქულებმა, აეარ, ფინიშზე შეგვახსენა თავი.

— პირველობა ძალზე ცუდად დავიწყეთ, ცსკას-თან და სხვა გუნდებთან სუსტად ვითამაშეთ და მოგლენების ისეთმა მსვლელობამ საგრძნობლად მოადუნა გუნდის ბრძოლისუნარიანობა. ასე კარგა ხანს გაგრძელდა. სერიოზული საუბარი გვქონდა ფეხბურთელებთან, კოლეტივს შეხედნენ გულშემატკივართა კლუბის წევრები, ქოალქის ხელმძღვანელობა. პირველი წრის ბოლო მატჩებში მდგომარეობა საგრძნობლად დამკვეთდა და უკვე მაშინ ვიგრძენით, რომ შეიძლებოდა დასახული ამოცანის შესრულება. ჩვენი პროგრამა-მაქსიმუმი უმაღლეს ლიგაში გადასვლა იყო, პროგრამა-მინიმუმი — ხუთეულში მოხვედრა. დამეთანხმებით, ახალშექმნილი გუნდით ამის გაკეთება არც ისე იოლია. ჩვენ ზომ ერობაშად თხუთმეტამდე ფეხბურთელი გამოგვაკლდა და, შეიძლება ითქვას, ყველაფერი თავიდან დავიწყეთ. ასე იქნება მანამ, ვიდრე ჩვენივე რეზერვი რა ვვეყოლება. სამწუხაროდ, პირველ ლიგაში რატომღაც გაუქმდა ფეხბალორთა გათამაშება. სად უნდა გავზარდოთ ფეხბურთელი? ყველა ნიჭიერ მოთამაშეს „გურიაში" ვერ დავამაგრებთ, სარეზერვო გუნდი კი არა გვყავს.

— მაგრამ ლანჩხუთში თითქმის ათი წელია მუშაობს საფეხბურთო სკოლა, სადაც, თუ არ ვცდები, ორასზე მეტი მოზარდი ვარჯიშობს.

— ამ სკოლის აღზრდილები „გურიას" ჯერჯერობით ვერაფერში ეხმარებიან. პირველი ლიგა, რა თქმა უნდა, უფროსულ ვერ გაუტოლდება, მაგრამ მოთხოვნები ჩვენთანაც საკმაოდ მაღალია. საფეხბურთო სკოლის აღზრდილები კი ამ მოთხოვნებს ვერ აკმაყოფილებენ. გარდა ტალანტისა, აუცილებელია სათამაშო პრაქტიკა, საკავშირო დონეზე თამაშის გამოცდილება. „გურიამ", ეგეცოდინებათ, დამოუკიდებელი სამეურნეო-ანგარიშიანი კლუბის სტატუსი მიიღო და, ეიმედოვნებთ, ამით ბევრი პრობლემა გადაიჭრება. დღეს ფეხბურთელებს არ აკლიათ მორალური და მატერიალური მხარდაჭერა, არ გვკლია ზემდგომი ორგანოების ყურადღებაც. საჭმაანი კონტაქტები დავამყარეთ თბილისის „დინამოს" ხელმძღვანელობასთან. მე კარგად მესმის, რომ „დინამო" რესპუბლიკის უმიერელური გუნდია და, აქედან გამომდინარე, ჩვენი ინტერესების დაპირისპირება არ შეიძლება. მე, როგორც მწვრთნელი, სპატაკო ამოცანად ვთვლი თბილისის „დინამოსთან" „გადაბრალებას" ზადებას. როცა გოგრიაშვილის თბილისში გადაყვანის საკითხი დადგა, ჩვენ, რა თქმა უნდა, მხარი დავუჭირეთ ამ წინადადებას. „გურრაი" სურდება ქართულ ფეხბურთს, თბილისს „დინამოს, ისევე როგორც „დინამო" — „ბურრის". ჩვენ მივეესალმებით ასეთ თანამშრომლობას.

— ერთი რამ მინდა გკითხოთ და რასაც ახლა ვეტყვით, იქნება, თქვენც გამეგნიათ: დაირხა ხმები, თითქოს გუნდის ზოგიერთ წევრს, იმ მოტივით, რომ პირველ ლიგაშიც კარგად გრძნობს თავს, მაინცდამაინც არ ხიბლავს უმაღლესში გადასვლის პერსპექტივა.

— მსგავსი მითქმა-მოთქმა ყოველგვარ საფუძველს მოკლებულია, და ეს რომ ასეა, ამის ტაკიცებაც შეურაცხმყოფლად. მიძახია. მეტი რომ არ ვთქვა, ეს არასერიოზულია. გუნდში ასეთი ერთი ფეხბურთელიც რომ გვეროოს, ლიგაში დასაორენდად მოგვიშვებდა ბრძოლა და არა უფრო მაღალში გადასასვლელად. არ დაგიმალავთ: ჭორები ჩემამდეც აღწევს. ეს კი არა, ერთმა გულშემატკივარმა მითხრა, თბილისში „გურიის" გადასვლა ზელს არ ეძლევთო. ის კაცი აქაური რომ არ იყოს, ეიფიქრებდი: მან არ იცის, როგორ უყვართ საქართველოში ფეხბურთი, თბილისის „დინამო", „გურრაი", სხვა გუნდები. მე კი ეს აქ ჩამოსვლის პირველი დღეებიდანვე ვიგრძენი. მეტსაც გეტყვით: როცა ასეთი მხარდაჭერაა, ჩვენ, უბრალოდ, არა გვაქვს ცუდად თამაშის, ყურადღების მოდენების უფლება. რაც შეეხება „ამრეველებს", ასეთები, თითო-ოროლა, ეტყობა, ყოველთვის იქნებიან გულშემატკივართა შორის. მე უფრო სხვა რამ მაფიქრებს: აქა-იქ ეჭვი ეპარებათ, რომ დღეს „გურია" მზად არ არის უმაღლეს ლიგაში გადასასვლელად და იქ სათამაშოდ. ამ შეეხებვევაში ერთი პასუხი მაქვს: რაკიდა გუნდი გადასასვლელად იბრძვის და ლიდერთა შორის არის, გაბა ეს თავისთავად იმაზე არ ლაპარაკობს, რომ გუნდი მზად არის მაღალი მიზნებისათვის საბრძოლველად! ტრაბახში ნუ ჩაბიოვლთ და, მოკლე დროში ჩვენ შეეძლით მთლოლეტრი, ერთსულოვანი კოლეტივის ჩამოყალიბება და როცა ფეხბურთელებს ვარჩევდით, უწინარესად სწორედ ამ პრინციპით ვხელმძღვანელობდით. „ვარსკვლავები", იცოცხეთ, კარგია, მაგრამ ფეხბურთი მაინც კოლეტიური თამაშია, იმარჯვეს გუნდი და არა ცალკეული ფეხბურთელი. დღეს, შემიძლია თამამად ვთქვა: ჩვენი გუნდის თითოეული თოთამაშე იქ გაბჭყობთი ვაძლიან მოედანზე, რომ შესაძლებლობის მაქსიმუმი აჩვენოს. ამ მხრივ პრობლემები არა გვაქვს და რაკიდა ასეა, არც ოპტიმიზმი გვაკლია.

რას იზამს „გურია", შეძლებს თუ არა შარშანწინდელი წარმატების გამეორებას? ეს კითხვა ჭეშკერობთ პასუხგაუცემელი რჩება. პასუხს რაღაც ათ დღეში მივიღებთ, მაგრამ რა შედეგითაც არ უნდა დამთავრდეს წლევანდელი პირველობა, ერთი რამის თქმა ახლავე შეიძლება: „გურიამ" სპორტული თავდადების მაგალითი გვიჩვენა, ენებთადაღვეთ ხავსე საფეხბურთო შემოდგომა მოგვიზადა და ამით უკვე დაიმსახურა ქართული ფეხბურთის ყველა გულშემატკივრის ტაში და აღტაცება.

ე. ბერიშვილი,
„ლიმონისტის" სპეც. კორ.

მიზანთან ახლოს

გვესაუბრება ლანჩხუთის „გურიის" მთავარი მწვრთნელი
მიზეიდ ფოფენკო

ბუნებრივია, ყველა ეროვნების ადამიანს თავისი სამშობლო მიაჩნია ყველაზე ლამაზ ქვეყანად, ყინულოვანი ჩრდილოეთის მკვიდრი იქნება იგი თუ ხორმაკანის უდაბნოს ბინადარი. მაგრამ აფხაზეთი — ეს სულის ქვეყანა — ის ღვთაებრივი სილამაზეა, რომელიც ყველა ჯიშის ადამიანს ერთნაირად ხიბლავს და ერთნაირად ატყვევებს, შინაური იქნება იგი, გარეშე, მტერი თუ მოყვარე.

ალბათ ამიტომაც არის აფხაზთა სიყვარული თავისი მიწა-წყალსადმი ასეთი მძაფრი, ასეთი გნებიანი და მტკივნეული.

ამ სიყვარულის შთაგონებულ სიგალობენ წარმოადგენს მთელი აფხაზური ლიტერატურა, როგორც ზეპირსიტყვიერება, ისე თანამედროვე მწერლობა.

თავისი ქვეყნის ერთი ასეთი შთაგონებული მომღერალი იყო ალექსი ლასურია.

ალექსი ლასურიას, როგორც დირსეულ პოეტსა და პიროვნებას მრავალი დამფასებელი, მრავალი მოსიყვარულე მეგობარი ჰყავდა და ახლაც ჰყავს ქართველ მწერალთა შორის. მის მართლაც განსაკუთრებული სიფაქიზითა და სითბოთი იხსენებენ მისი მეგობრები და ნაცნობები. ალექსი ლასურიას ეს პოეტურ ნიჭიერებას შესაშური ადამიანური თვისებებიც ამშვენებდა: საოცარი კაცთმოყვარეობა და კეთილშობილება, სულიერი სილმაო და სიწმინდე. ალექსი ლასურია ჭეშმარიტად ეროვნული პოეტი იყო, მაგრამ მისი მხატვრული პალიტრა მხოლოდ აფხაზური თემით არ შემოფარგლულა. მრავალპლანიანი და ეროვნული მისი ხილვების თვალსაწიერი, თანამედროვეობის ძმაფრი განცდა, თანამედროვეობის გლობალური საკითხები მისი მხატვრული ძიებების ძირითად საგანს წარმოადგენს. ასეთია ჰეროიკული ზრნის ამოლაგია, სამშვილო ომი და მშვიდობა, ხალხთა მეგობრობა თუ წინაპრების მწარე წილხვედრი. გაიხსენეთ ლექსები: „არაჩვეულებრივი შეხვედრა", „რომელშიაც გაეცოცხლებულია რაიხსტაგზე გამარჯვების დროშის ამტანი ბერძენ-ბერძენ ბავშვის ბედი ადამიანური ტკივილებითა და სითბოთი გამსჭვალული პოეტური ნიშნები „გულის ხმა". ეს მართლაც პოეტის ცხელი გულიდან ამოხეთქილი სინანულისა და სიყვარულის ლავაა, რომელშიაც მახჯირების მწარე სევ-ბედია ლაბეჭდილი.

ქართველი მკითხველი დიდ მადლიერებას გამოხატავს ალექსი ლასურიასადმი, როცა კითხულობს ქართულ თემაზე დაწერილ მის მშვენიერ ლექსს „რუსთაველის ძეგლთან". აქ ორიგინალური კუთხით არის გაშუქებული რუსთაველის მეგობრობისა და სიყვარულის უტყუარი მხატვრული დოკუმენტია. ალექსი ლასურიას პოეტური სტიქია ლირიკა იყო. ლირიზმია მისი პოეტური სამყაროს მესიკალური გასალები. იგი ეპოსს ეანრმიაც მოღვაწეობდა. ამ მხრივ სანტერესოა პოემა „ბუაჯალი". ამ პოემაში პლასტიკურად მკოვნდება ბევრი დიდი პოეტური შესაძლებლობები. პოეტი ძლიერ მხატვრულ ეფექტს აძლევს ეპიკური თხრობისა და ლირიკული წიაღსვლების ურთიერთშეწყობილებით, თვით დრამატიზმითა და მეტაფორული აზროვნებით.

**ეობმბეს: პოეტები არ კვდებიანო. მე კი ვიტყოდი: არ კვდებიან მხოლოდდამხოლოდ ეროვნული პოეტები. არ კვდებიან ის პოეტები, რომლებიც გამოხატავენ ეროვნული სულის ვიბრაციებს, გამოხატავენ ე